

2026-06-29 Nr. NV-1757

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-26-766(2) TAIS 26-8272(3)	DĖL CIVILINIO KODEKSO 3.154 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1515 IR PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS NEPASITURINTIEMS GYVENTOJAMS ĮSTATYMO NR. IX-1675 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1516		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2026-07-02	<i>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</i>	☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2026-06-22	☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narės V. Čmilytė-Nielsen ir E. Rudalienė siūlo Civiliniame kodekse (CK) aiškiai reglamentuoti vaiko, gimusio po pagalbino apvaisinimo procedūros, kilmės nustatymo tvarką bei skiriant piniginę socialinę paramą numatyti išimtį ir netaikyti reikalavimo pateikti teismo sprendimą dėl vaiko išlaikymo (alimentų) priteisimo tais atvejais, kai vaikas gimė po pagalbino apvaisinimo procedūros.

Nesudaręs santuokos asmuo, auginantis vaiką, neturi teisės į piniginę socialinę paramą (pvz., būsto šildymo kompensacija), jei nėra teismo patvirtintos sutarties dėl vaiko, kuriam pripažinta tėvystė, materialinio išlaikymo arba teismas nėra priteisęs vaikui išlaikymo (alimentų). Seimo narių nuomone, anoniminio donoro atveju (taikant pagalbino apvaisinimo procedūrą) tėvystė negali būti nustatoma, todėl vieniša motina patenka į „teisinius spąstus“ – negali įvykdyti reikalavimo priteisti vaiko išlaikymo, todėl praranda teisę į socialinę paramą. Civiliniame kodekse taip pat nėra aiškių nuostatų dėl tėvystės nustatymo negalimumo donorystės atveju. Ši problema aktuali jau šiandien, nelaukiant naujos redakcijos Pagalbino apvaisinimo įstatymo priėmimo, nes daugelyje ES valstybių vienišos moterys jau dabar gali pasinaudoti pagalbino apvaisinimo paslaugomis. Lietuvos Respublikos piliečiai, pasinaudoję šiomis paslaugomis kitoje ES valstybėje ir grįžę į Lietuvą, susiduria su diskriminacine praktika: institucijos nepripažįsta užsienio valstybėje išduotų vaiko kilmės dokumentų (kuriuose tėvas nenurodytas dėl anoniminės donorystės).

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Vyriausybės išvados projekte siūloma:

- nepritarti CK pakeitimo projekto nuostatomis**, nes siūlomi pakeitimai yra pertekliniai. Specialiajame įstatyme – galiojančiame Pagalbino apvaisinimo įstatyme, jau yra aiškiai reglamentuoti pagalbino apvaisinimo būdu pradėto vaiko kilmės klausimai, įskaitant žmogaus lytinių ląstelių donorystės naudojimo teisinės pasekmės.
- pritarti Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimo projekto tikslui, tačiau pasiūlyti Seimui Įstatymo projektą tobulinti** – patikslinti siūlomas nuostatas, suderinant jas su 2026-06-01 įsigaliojusio Įstatymo pakeitimais, bei papildyti nuostata dėl naujo reguliavimo taikymo, skiriant piniginę socialinę paramą ir už praėjusį laikotarpį, siekiant taikymo aiškumo ir užtikrinant palankesnių nuostatų šios paramos gavėjams taikymą.

PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☐ Taip ☒ Ne

Pritarus Įstatymo projektui, piniginės socialinės paramos (socialinės pašalpos, būsto šildymo ir vandens išlaidų kompensacijų) teikimas būtų užtikrintas iš šiai paramai finansuoti skirtų lėšų (2026 m. savivaldybėms skirta 223,3 mln. Eur).

ADMINISTRACINĖ NAŠTA PRISITAIKYMO IŠLAIDOS) ☐ Taip ☒ Ne	GYVENTOJAMS	☐ Taip ☒ Ne
	ŪKIO SUBJEKTAMS	☐ Taip ☒ Ne
	VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS IR ĮSTAIGOMS	☐ Taip ☒ Ne

SUIINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS

☒ TM ☒ FM ☐ AM ☐ EIM ☐ EM ☐ KAM ☐ KM ☐ SADM ☐ SAM ☐ SM ☐ ŠMSM ☐ URM ☐ VRM ☐ ŽŪM ☒ LSA
☐ Verslo asociacijos ☐ Profesinės asociacijos ☐ Nevyriausybinių organizacijų ☐ Kita

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Likusių nesuderintų pastabų nėra.

PASIŪLYMAI IR KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Socialinės politikos grupės pastabas bei pasiūlymus (suderinta darbo tvarka, pastabų nėra).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Daiva Buivydaitė-Garbštienė

Socialinės politikos grupė, vyresnioji patarėja